

**ERÄIDEN JÄRJESTÖJEN JA KUNTIEN SEKÄ TYÖNANTAJIEN JÄRJESTÄMIEN
TYÖLLISTYMISTÄ TUKEVIEN TOIMIEN SISÄLLYTTÄMINEN TYÖTTÖMYYSTUR-
VALAIN NIIN KUTSUTUN AKTIIVIMALLIN MUKAISEEN AKTIIVISUUTEEN****Esityksen sisältö***Nykytila*

Työttömyysturvalakia (1290/2002) muutettiin 1.1.2018 lukien niin, että työttömyysetuuden saajan omavastuuta siirrettiin työttömyyden alusta työttömyyden ajalle, jos työttömyys pitkittyy (aktiivimalli omavastuupäivin). Omavastuupäivin toteutettavasta aktiivimallista säädetään työttömyysturvalain 6 luvun 3 a §:ssä työttömyyspäivärahan osalta, ja työmarkkinatukea koskeva vastaava säännös on lain 7 luvun 5 a §:ssä.

Voimassa olevan työttömyysturvalain ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen perusteella aktiivimallissa huomioidaan palkkatyö, yritystoiminnan ansiotulo ja eräät työllistymistä edistävät ja tukevat toimet. Voimassa olevan sääntelyn perusteella näitä toimia ovat työttömyysturvalaissa tarkoitetut työllistymistä edistävät palvelut, työvoimaviranomaisen järjestämä työllistymistä tukeva toiminta ja työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1330/2002) tarkemmin säädetty muu työpaikalla tai työllistymiseen liittyen toteutettava rekrytointia tukeva toiminta, jonka ajalta henkilölle maksetaan työttömyysetuutta.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (HE 59/2018 vp). Esityksessä esitetään työttömyysturvalain muuttamista siten, että työnhakijan omaehtoiset opinnot osoittaisivat tietyn edellytyksin aktiivimallissa edellytettyä aktiivisuutta.

Hallitus on huhtikuussa 2018 kehysriihen yhteydessä päättänyt, että aktiivimallissa aktiivisuutta kerryttävää toimintaa järjestävien toimijoiden piiriä laajennetaan voimassa olevaan sääntelyyn nähden.

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Edellä kuvattujen aktiivisuutta kerryttävien toimien ja tilanteiden rinnalle ehdotetaan lisättäväksi kolme uutta tilannetta, jotka kerryttävät aktiivisuutta. Näistä ensimmäinen koskisi sellaista työllistymistä tukevaa valmennusta ja muuta toimintaa, jonka yksin tai keskinäisessä yhteistyössä tai yhteistyössä muun toimijan kanssa järjestää kunta, ammattiliitto tai -järjestö taikka sellainen rekisteröity yhdistys, jossa on jäsenenä ammattiliitto tai liittoja tai ammattijärjestö tai ammattijärjestöjä taikka työttömien keskusjärjestö taikka sen alueellinen yhdistys. Toinen lisättävä tilanne koskisi osallistumista työnantajan työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 13 §:n perusteella tarjoamaan työllistymistä edistävään valmennukseen. Kolmas asetukseen lisättäväksi ehdotettu työllistymistä tukeva toiminta sisältäisi niin kutsutut SIB-toimet.

Edellä valmennuksella tarkoitetaan toimia, joihin voi sisältyä myös koulutuksellisia elementtejä tai jotka voivat muodostua tällaisista elementeistä. Kyse ei kuitenkaan olisi työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitettusta opiskelusta.

Nyt ehdotettu muutos ei koskisi muita kansalaisjärjestöjä tai rekisteröityjä yhdistyksiä kuin nimenomaan yhdistyksiä, jotka edellä mainitaan. Muutoksessa tarkoitettu toimija voisi kuitenkin hankkia työllistymistä tukevaa toimintaa jäljempänä kuvatulla tavalla näiltä muilta toimijoilta taikka järjestää toimintaa yhdessä näiden muiden järjestö- tai yhdistystoimijoiden kanssa. Tähän rajoitukseen on päädytty muutosehdotuksen jatkovalmistelussa.

Muutosehdotuksen jatkovalmistelussa on myös päädytty ratkaisuun, jossa aktiivisuuden kertymistä ei sidottaisi siihen, että toimintaa on rahoitettu julkisista varoista. Tällainen rajoitus olisi käytännössä tarkoittanut sitä, että esimerkiksi ammattiliittojen ja -järjestöjen omilla varoillaan järjestämä toiminta ei olisi voinut kerryttää aktiivisuutta.

Niin kutsutussa kehysriihiratkaisussa todettiin myös, että työvoimaviranomainen voisi toiminnan sisällön arvioinnin jälkeen antaa ratkaisuja siitä, mitkä toimet voitaisiin jatkossa lukea aktiivimallin mukaista aktiivisuutta kerryttäviksi. Tämä olisi uusi tehtävä työvoimaviranomaiselle ja edellyttäisi, että tästä tehtävästä säädettäisiin lain tasolla ja että tehtävän hoitamiseen osoitettaisiin siihen riittävät varat. Lisäksi, maakuntamalliin siirtymisen jälkeen, myös tämän tehtävän hoitaminen siirtyisi maakuntien hoidettavaksi. Kun toiminnan sisällön tuntemus on nimenomaan toiminnan järjestäjällä, jatkovalmistelun perusteella ei pidetty tarkoituksenmukaisena, että työvoimaviranomainen arvioisi nyt tarkoitettua aktiivisuutta kerryttävän toiminnan sisältöä tai tekisi ratkaisuja siitä, että toiminta kerryttäisi aktiivimallin mukaista aktiivisuutta.

Ehdotettujen muutosten jälkeen mallissa hyväksi luettavaa työllistymistä tukevaa toimintaa järjestävien tahojen kenttä laajentuisi, mutta aktiivisuutta kerryttävän toiminnan sisältö vastaisi sitä, millainen toiminta voimassa olevan työttömyysturvalain 6 luvun 3 a §:n 3 momentin 4 kohdan perusteella luetaan aktiivisuudeksi.

Toiminnasta ja sen järjestämisestä

Ammattiliitot ja -järjestöt sekä kunnat

Ammattiliitot ja -järjestöt, niitä jäseneksi ottavat rekisteröidyt yhdistykset, työttömien yhdistykset ja kunnat ovat järjestäneet työllistymistä tukevaa toimintaa jo ennen tätä muutosehdotusta. Tästä toiminnasta ei ole olemassa lainsäädäntöä. Liitot ja järjestöt päättävät omien sääntöjensä mukaisessa järjestyksessä ja kunnat kunnallisessa päätöksentekomenettelyssä tällaisen toiminnan aloittamisesta ja ylläpidosta sekä siitä, miten osallistujavalinta tehdään. Toimintaa järjestetään sekä omana työnä että sitä hankitaan palveluntuottajilta.

Tässä yhteydessä järjestämisellä tarkoitettaisiin molempia tilanteita, eli sekä omana toimintana järjestettyä että toiselta toimijalta hankittua työllistymistä tukevaa toimintaa. Määritelmä kattaisi myös sen, että muutoksessa mainittu toimija eli esimerkiksi kunta tai ammattiliitto on toiminnan osarahoittaja jolloin rahoitus voisi tulla muusta

lähteestä kuin muutoksessa hyväksyttäväksi esitetyn järjestäjän omista varoista (käytännössä esimerkiksi ESR-rahoituksena). Koska muutosehdotuksessa ilmaisulla ”järjestää” tarkoitetaan myös järjestäjätahon hankkimaa toimintaa, kansalaisjärjestöjen ja rekisteröityjen yhdistysten palvelut voivat olla muutoksessa tarkoitettua toimintaa, jos muutoksessa mainittu toimija hankkii palvelun kansalaisjärjestöltä tai rekisteröidyltä yhdistykseltä. Samoin muutosesityksessä ehdotettujen toimijoiden yrityksiltä ostamat palvelut voisivat olla aktiivimallin edellytyksiä kerryttävää toimintaa.

Jos työttömyysetuuden saaja osallistuu yrityksen tai yhdistyksen taikka muun toimijan toimintaan, ja maksaa tästä osallistumismaksun, kyse ei olisi aktiivisuutta kerryttävästä toiminnasta.

Tiedossa on, että muutosehdotuksessa tarkoitettujen toimijoiden keinovalikoimassa on useita erilaisia tapoja edistää työttömien jäsenten tai kuntalaisten työllistymistä, alkaen kursseista, joilla hankitaan kelpoisuutta osoittavia todistuksia kuten tulityökortti ulottuen erilaiseen valmentavaan toimintaan, kuten työhaastatteluvaikeus, sosiaalisen median käyttäminen työhaun välineenä, CV-koulutus ja pitkäkestoisempi uravalmennus. Edellä mainittujen ja niitä vastaavien ammatillista osaamista ja työnhakutaitoja parantavien toimien voidaan katsoa edistävän työllistymistä. Tällainen toiminta olisi toimintaa, joka luettaisiin työttömyysetuuden saajan aktiivisuudeksi.

Aktiivimallin edellytyksiä ei kerryttäisi ammattiliiton tai –järjestön, edellä mainittujen yhdistyksien taikka kunnan yleisesti tarjolle asettaman materiaalin perusteella tapahtuva itsenäinen valmennuksellinen toiminta. Tällaisesta itsenäisestä toiminnasta on erotettava sellainen osallistumiseen perustuva valmennuksellinen toiminta, joka järjestetään verkossa, kuten esimerkiksi verkkovalmennukset. Osallistuvana toimintatapana pidettäisiin esimerkiksi osallistumista sellaiseen verkossa järjestettävään valmennukseen, jossa osallistuminen edellyttää kirjautumistunnuksia. Tällainen toiminta kerryttäisi aktiivimallin edellytyksiä.

Kaikki työvoimaviranomaisen tarjoama tai hankkima toiminta ei kerrytä aktiivisuutta voimassa olevan lainsäädännön perusteella. Aktiivisuutta ei kerrytä toiminta, joka on asiakaspalveluun taikka työn hakemiseen rinnastettavaa toimintaa. Aktiivisuutta ei kerrytä myöskään esimerkiksi työpaikkojen hakeminen mukaan lukien siihen liittyvät haastattelut ja haastatteluprosessiin liittyvät muut toimet taikka neuvontayhteydenotot, jotka koskevat työnhakua tai yleistä koulutusneuvontaa. Aktiivisuus ei kerry osallistumisesta rekrytointitapahtumiin ja niitä vastaaviin tapahtumiin. Aktiivisuutta ei myöskään kerrytä työkyvyn tutkimukset ja arvioinnit. Näitä samoja rajoituksia sovellettaisiin myös ammattiliittojen ja –järjestöjen, mainittujen yhdistysten ja kuntien järjestämään toimintaan. Tämän vuoksi esimerkiksi Ohjaamo-toiminta ei kerryttäisi aktiivisuutta johtuen sen ennen kaikkea lähinnä neuvonnallisesta roolista työttömän henkilön toiminnan tukemisessa.

Muutosehdotuksessa tarkoitettujen toimijoiden järjestävät myös erilaista virkistymiseen, hyvinvointiin, terveyden edistämiseen ja esimerkiksi kuntoutusohjaukseen liittyvää toimintaa ja palvelua. Tällaista terveyttä tai hyvinvointia edistävä toiminta ei voimassa olevien säännösten perusteella kerrytä aktiivimallin mukaista ehtoa. Niitä ei pidettäisi aktiivisuutta kerryttävänä toimintana myöskään muutosehdotuksessa tarkoitettu-

jen järjestäjryhmien järjestämänä. Rajanveto aktiivisuutta kerryttävän ja muun toiminnan välillä tarkoittaisi sitä, että henkilön terveydentilan ja hyvinvoinnin edistämistä tukeva toiminta ei olisi aktiivimallissa tarkoitettua toimintaa, vaikka henkilö osallistuisi esimerkiksi kunnan järjestämään työllistymistä tukevaan toimintaan ja näitä toimia pidettäisiin kunnan työllistymistä tukevassa toiminnassa tarpeellisina ja niitä toimintaan sisältyisi.

Työnantajat

Työnantajan velvollisuudesta tarjota eräissä tilanteissa työllistymistä edistävää valmennusta säädetään työsopimuslaissa ja eräissä muissa laeissa. Velvollisuudesta säädettiin niin kutsuttuun kilpailukykyopimukseen liittyen osana muutosturvakokonaisuutta. Esityksessä ehdotetaan, että tällainen työnantajan velvollisuuteen perustuva valmennus hyväksyttäisiin työttömyysetuuden saajan aktiivisuudeksi. Työnantajan järjestämän koulutuksen hyväksymisestä aktiivisuudeksi säädettäisiin työttömyysturvalaissa, jos eduskunta hyväksyy hallituksen esittämät muutokset (HE 59/2018 vp).

Työnantajan velvollisuus työsopimuslain nojalla tarjota työllistymistä edistävää valmennusta koskee tuotannollisesta ja taloudellisesta syystä irtisanottua työntekijää, jos työnantajan palveluksessa säännöllisesti työskentelee vähintään 30 työntekijää. Valmennusta on tarjottava työntekijälle, joka on työskennellyt työnantajan palveluksessa vähintään viiden vuoden ajan. Työsopimuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 211/2016 vp) yksityiskohtaisissa perusteissa todetaan, että lähtökohtana on, että irtisanottavien työntekijöiden valmiuksia työllistyä uudelleen arvioidaan yksilökohtaisesti, ja palvelut voidaan järjestää irtisanottaville henkilökohtaisena palveluna tai ryhmäkohtaisena palveluna. Sisällöllisenä vaatimuksena on, että palvelu edistää irtisanotun työntekijän uudelleentyöllistymistä. Näitä edellytyksiä sovellettaisiin myös työttömyysturvalaissa tarkoitettun aktiivisuuden kertymisen kohdalla.

Valmennus on toteutettava irtisanomisajan päättymisen jälkeen kahden kuukauden kuluessa, jollei ole olemassa painavaa syytä kohdistaa valmennus tai koulutus osittain tai kokonaan tätä myöhempään ajankohtaan.

Jos työnantajan tarjoama valmennus on järjestetty jo ennen työsuhteen päättymistä, jolloin henkilö ei ole työttömyysetuuden saaja, se ei kerrytä aktiivisuutta työttömyysaikana. Työttömyyden alkamisen jälkeen, työttömyysetuuden saannin aikana, aktiivisuus voisi kuitenkin kertyä.

Muilta osin sisällön ja järjestämistavan osalta työnantajan tarjoamaan työllistymistä edistävään valmennukseen soveltuisi se, mitä edellä on järjestöjen ja kuntien kohdalla kuvattu.

Tulosperusteiset työllistämishankkeet

Kolmanneksi lisättäväksi tilanteeksi ehdotetaan valtion hankehallinnoijan kanssa tekemän sopimuksen perusteella toteutettavia niin kutsuttuja SIB-toimia, kuten Työllisyys SIB. Työllisyys SIB on työ- ja elinkeinoministeriön johtama tulosperusteinen työllistämishanke.

Hankkeessa ministeriö tekee kilpailutuksen kautta valitun hankehallinnoijan kanssa sopimuksen, jossa määritellään työllistämispalvelujen kohderyhmät, tulostittarit ja niiden perusteella jälkikäteen maksettavat tulospalkkiot. Ministeriö sitoutuu maksamaan nämä palkkiot hankehallinnoijan rahastolle todennettujen työllistymistulosten perusteella. Työllistämispalvelujen toteuttajina ovat hankehallinnoijan valitsemat yritykset, oppilaitokset tai järjestöt. Asiakasohjauksesta näihin palveluihin vastaavat alueelliset TE-toimistot ja vuodesta 2020 lähtien niiden toimintaa jatkavat organisaatiot. Sisällöllisesti palvelut ovat työllistymistä edistävää valmennusta ja koulutusta. Tällaisten hankkeiden ehdotetaan jatkossa kerryttävän aktiivimallin mukaista aktiivisuutta.

Osallistumisen tutkimisesta

Toiminnan sisällön ja työttömyysturvajärjestelmän kannalta aktiivisuutta kerryttäväksi ehdotetut ammattiliittojen ja –järjestöjen ja toisaalta kuntien toimet rinnastuvat lähinnä sellaisiin työvoimaviranomaisen järjestämiin palveluihin ja toimiin, jotka tukevat työllistymistä mutta eivät ole varsinaisia työllistymistä edistäviä palveluita. TE-toimisto ei anna työttömyysetuuden maksajalle lausuntoa mainituista työvoimaviranomaisen omista palveluista eikä se anna lausuntoa taikka tiedotetta myöskään lisättäväksi ehdotetuista työllistymistä tukevista toimista. Näin siksi, että kyseisillä toimilla ei niiden keston aikana ole vaikutusta työttömyysetuuden määrään.

Aktiivisuutta kerryttävän työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan toiminnan kohdalla onkin päädytty malliin, jossa työvoimaviranomaiset ilmoittavat suoraan työttömyysetuuden maksajille (Kela ja työttömyyskassat) järjestämistään (mukaan lukien hankkimistaan) työllistymistä tukevista toimista. Työttömyysetuuden hakija puolestaan ilmoittaa työttömyysajan hakemuksessa, mihin toimintaan hän osallistuu ja millä ajalla. Toimintaan osallistumisen vaikutus (toiminta kerryttää tai ei kerrytä aktiivimallin mukaista aktiivisuutta) ratkaistaan näiden tietojen perusteella, eli työvoimaviranomaisen toimintaa koskevan yleisen ilmoituksen ja hakijan hakemuksessa antaman tiedon pohjalta. Tarvittaessa työttömyysetuuden maksaja voi olla yhteydessä toiminnan järjestäjään lähinnä osallistumista koskevien tietojen tarkistamiseksi. Toimintaan osallistumisesta ei pyydetä todistusta toiminnan järjestäjältä tai palvelun tuottajalta.

Edellä kuvattu ratkaisu on valittu siksi, että työvoimaviranomaisen palveluntuottajalta hankkimia palveluita koskeviin hankintasopimuksiin ei välttämättömänä osana sopimusta sisälly se, että palveluntuottaja antaisi osallistujalle todistuksen tai muun kirjallisen selvityksen osallistumisesta. Palveluntuottaja ei myöskään säännönmukaisesti raportoi työvoimaviranomaiselle osallistumisesta. Eräissä tilanteissa työvoimaviranomaisen palveluntuottajalta hankkiman toiminnan keskeyttäminen tai muu osallistumisen laiminlyönti kuitenkin voidaan ilmoittaa työvoimaviranomaiselle, lähinnä sen ratkaisemiseksi, tulisiko henkilölle asettaa menettelystään korvaukseton määräaika.

Aktiivimallia kerryttäväksi ehdotettavien toimien määrittely tässä ehdotetulla tavalla eli toiminnan järjestäjän ja tavoitteen kautta ei sinänsä laajenna niitä toiminnan tapoja, sisältöjä, joilla aktiivisuuden voi osoittaa. Kyse on edelleen esimerkiksi kurseista, ryhmä- ja yksilövalmennuksesta ja näitä vastaavista työllistymistä tukevista toimista, vastaavalla tavalla kuin työvoimaviranomaisen järjestämissä toimissakin on

kyse. Aktiivisuuden osoittamisen mahdollisuuksien laajentaminen tapahtuu laajentamalla sitä järjestäjäjoukkoa, jonka tarjoamat toimet voivat kerryttää aktiivisuutta. Tämä puoltaa sitä, että osallistumisesta tällaiseen valmennukseen tai muuhun työllistymistä tukevaan toimintaan ilmoitettaisiin työttömyysetuuden maksajalle työttömyysajan hakemuksen tiedoissa, ja että muuta selvitystä asiasta ei vaadittaisi.

Toisaalta ehdotetussa muutoksessa on kyse toiminnasta, josta sen järjestäjällä ei edes osallistumisen laiminlyönnin tilanteissa ole velvollisuutta raportoida työvoimaviranomaiselle. Näin ollen työvoimaviranomainen ei missään tilanteessa saa suoraan toiminnan järjestäjältä tietoa henkilön osallistumisesta tai siitä, että henkilö keskeyttää osallistumisen kesken toiminnan suunnitellun keston. Se, että tieto ei kulje järjestäjältä työvoimaviranomaiselle ja tämän kautta etuuden maksajalle, puoltaisi sitä, että työttömyysetuuden hakijan tulisi antaa osallistumisestaan etuuden maksajalle muukin selvitys kuin pelkkä oma ilmoitus etuushakemuksessa.

Tämän vuoksi ehdotetaankin, että työttömyysetuuden hakijan tulisi toimittaa työttömyysetuuden maksajalle valmennuksen tai muun toiminnan järjestäjän antama osallistumista koskeva todistus osoituksena aktiivimallin mukaisesta aktiivisuudesta. Jos toiminnan järjestäjä ei todistusta anna, osallistuminen ei kerrytä aktiivisuutta. Selvitykseksi riittää vapaamuotoinen todistus. Voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista, että työttömyysetuuden maksajat eli Kela ja työttömyyskassat niin halutessaan tuottavat yhteiseen käyttöön lomakkeen, jota toiminnan järjestäjät voivat osallistumistodistuksena käyttää. Näin toimien osallistumista koskevat todistukset sisältäisivät aina yhdenmukaisen tiedon.

Edellä esitetyn toteutuessa ja muutoksen ollessa voimassa aktiivimallin mukaisen aktiivisuutta koskevan edellytyksen täyttyminen tutkittaisiin maksajan toimesta seuraavien tietojen perusteella:

1. Työttömyysetuuden hakija ilmoittaisi työttömyysajan ilmoituksessa eli työttömyysetuutta koskevassa hakemuksessa päiväkohtaisesti, osallistumisen alkamisen ja päättymisen välillä, olevansa työllistymistä tukevassa toiminnassa.
2. Tämän lisäksi hän toimittaisi hakemuksensa liitteenä työttömyysetuuden maksajalle järjestäjän todistuksen osallistumisesta.
3. Jos toiminnan järjestäjä todistuksessa ilmoittaa, että kyse on työllistymistä tukevasta toiminnasta, toiminta kerryttäisi aktiivimallin mukaista edellytystä.

Kun nyt esitetyn muutoksen yhteydessä ei ole tarkoitus antaa työvoimaviranomaiselle muutoksessa tarkoitettujen toimien sisällön arvioimiseen ja aktiivimalliin liittyviä tehtäviä, juuri järjestäjän todistus maininnalla, että kyse on työllistymistä tukevasta toiminnasta (eli valmennuksesta, koulutuksesta tai muusta vastaavasta toiminnasta), riittäisi selvitykseksi toiminnan sisällöstä. Työttömyysetuuden maksajalla olisi kuitenkin mahdollisuus varmistaa toiminnan järjestäjältä henkilön osallistuminen, jos työttömyysetuuden maksaja katsoo, että olosuhteiden vuoksi on syytä varmentaa työttömyysetuuden saajan asiassa antamia tietoja. Toiminnan sisältöä etuuden maksaja ei tutkisi. Jos toiminnan sisällöstä olisi ristiriitaista tietoa, etuuden maksaja voisi tehdä toiminnan järjestäjälle tarkentavan kysymyksen siitä, onko kyse työllistymistä tukevasta toiminnasta. Kysymys ja siihen saatava vastaus eivät kuitenkaan

merkitsisi toiminnan sisällön tarkempaa arviointia etuuden maksajan toimesta, vaan toiminnan järjestäjä vastaisi ilmoituksestaan.

Kuten muissakin palveluissa ja toimissa, jotka kerryttävät aktiivimallin mukaista aktiivisuutta, myös lisättäväksi ehdotetuissa tilanteissa aktiivisuutta kerryttävä aika eli osallistuminen työllistymistä tukevaan toimintaan ratkaistaisiin pääsääntöisesti toiminnan ajallisen keston perusteella. Näin ollen se, miten toiminta on sovittu järjestettäväksi päivä- tai viikkotasolla, ei vaikuttaisi aktiivisuuden kertymiseen. Osallistumisen arviointiin ja aktiivisuuden kertymiseen ei vaikuttaisi myöskään se, kuinka monta tuntia päivässä työttömyysetuuden saaja osallistuu toimintaan. Jos toiminta päättyy alkuperäistä tarkoitusta aikaisemmin, tieto sisältyisi toiminnan järjestäjän antamaan todistukseen, jossa maksajalle ilmoitetun henkilön osallistumista koskevan tiedon tulee vastata henkilön osallistumisen kesto.

Jos työttömyysetuuden saajan kohdalla kyse on useasta yksittäisen päivän mittaisesta toimesta, esimerkiksi valmennuspäivistä, jotka eivät muodosta yhtenäistä valmennuskokonaisuutta, kyseiset yksittäiset päivät kerryttävät aktiivimallin mukaista aktiivisuutta päivä kerrallaan.

Esityksen vaikutukset

Lisättäväksi ehdotettujen aktiivisuutta osoittavien tapojen kohdalla ei ole olemassa sellaista valmennuksiin osallistuvaa henkilömäärää koskevaa tilastotietoa, jonka perusteella voitaisiin arvioida tulevaa aktiivimallin ehdot täyttävää henkilömäärää. Kun erityisesti huomioidaan useiden ammattiliittojen hankkeet, joilla ne tukevat jäseniään työllistymisessä sekä kuntien järjestämä työllistymistä tukeva toiminta, ehdotuksessa tarkoitettua toimintaa voidaan arvioida lisääntyvän.

Niin kutsutun aktiivimallin tavoitteena on kuitenkin lisätä työllisyyttä. Malliin nyt lisättäväksi esitettyjen toimien voidaan arvioida parantavan työttömyysetuuden saajien työllistymismahdollisuuksia. Näin esityksen vaikutusten voidaan katsoa olevan työllisyystavoitetta tukevia.

Esitys lisää työttömyysetuuden maksajien työmäärää. Kansaneläkelaitos on arvioinut, että voimassa olevan lainsäädännön mukaiset aktiivimallia koskevat toimeenpanotehtävät ovat lisänneet sen työmäärää merkittävästi. Myös työttömyyskassojen työmäärä on kasvanut aktiivimallin myötä. Nyt ehdotettu muutos lisää työmäärää (täydentyy lausuntokierroksen perusteella) henkilötyövuodella. Muutos voi myös lisätä muutoksenhakutilanteiden määrää.

Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja keskeisten työmarkkinakeskusjärjestöjen sekä Suomen Yrittäjät ry:n kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta: SAK, STTK, Akava, EK, KT, Suomen Yrittäjät, Kuntaliitto, Kansalaisareena, Soste, Työttömien keskusjärjestö ry., Kuntoutussäätiö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, opetushallitus, Finanssivalvonta, Kansaneläkelaitos, Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry., Uudenmaan ELY. Lausuntopyyntö on lähetetty tiedoksi oikeuskanslerin virastoon.

Voimaantulo

Nyt ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Muutoksia sovellettaisiin, jos työttömyysturvalain 6 luvun 3 a §:n 1 momentissa tai 7 luvun 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettu aktiivisuuden seurannan 65 työttömyysetuuden maksupäivän jakso päättyisi muutoksen voimaantulon jälkeen.

Ehdotus muotoiluksi:

[Työttömyyspäivärahaa saadessaan henkilön katsotaan 65 päivän aikana olleen riittävästi työssä tai työllistymistä edistävässä palvelussa, jos hän on kyseisenä aikana:

Työllistymistä edistävään palveluun rinnastetaan/palvelulla tarkoitetaan:]

- 1) työllistymistä edistävä valmennus tai muu vastaava toiminta, jonka järjestäjänä yksin tai keskinäisessä yhteistyössä tai yhteistyössä muun toimijan kanssa on kunta, ammattiliitto tai ammattijärjestö tai sellainen rekisteröity yhdistys, jonka jäsenenä on ammattiliitto tai ammattijärjestö taikka työttömien keskusjärjestö tai sen alueyhdistys, ei kuitenkaan itsenäistä osallistumista valmennukseen tai muuhun vastaavaan toimintaan vapaasti tarjolle annetun materiaalin perusteella;
- 2) työnantajan työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 13 §:n tai sitä vastaavan työnantajan velvoittavan muun säännöksen perusteella tarjoama työllistymistä edistävä valmennus;
- 3) rekrytointia tukeva toiminta, jonka tuottajalla on mahdollisuus saada toiminnan tulokseen perustuvaa palkkiota valtion talousarviossa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan pääluokassa työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan tarkoitetuista määrärahoista.

Työttömyysetuuden saaja toimittaa työttömyysetuuden maksajalle valmennuksen tai muun toiminnan järjestäjän antaman todistuksen osallistumisestaan.